

DÉLMAGYARORSZÁG

80. évfolyam, 325. szám
1990. december 28., péntek

ALAPÍTVÁ: 1910-BEN

Havi előfizetési díj: 148 forint
Ára 5,80 forint

Etelének betele...

Tölgyessy: „a hét fő csapás” — Balczó az élen — Kiverték a hajléktalanokat — Foghijak a Parlamentben

Nem tudunk többet, mint amennyit az MTI hírül adott: dr. Baráth Etele világiállítási kormánybiztost — saját kérésére — felmentette minisztere a helyettes-államtitkári beosztásból. Azt sem tudni, csek után mi lesz Baráth úr új beosztása, egyben azonban biztosak lehetünk: Keresztes K. Sándor, a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter munkálkodása eddigi leglátványosabb tettet hozta nyilvánosságra. Eddigi közszerepléseit tekintve legalábbis ezt gyaníthatjuk...

A fagy fogja összetartani az országot

Az Országgyűlés ünnep utáni első, csütörtöki munkanapját a jövő évi költségvetés részletes vitájával kezdte.

Az érdemi munkát megelőzően a képviselők — Szabad György házelnök korábbi figyelemztetése ellenére mindössze 61 százalékkal volt jelen — döntöttek arról, hogy napirendre tűzik Zsirus Géza (FKGP) önálló indítványát az emberi jogok és szabadságjogok védelméről szóló római egyezmény törvényerőre emeléséről. Elvetették azonban, hogy a képviselői indítványt sürgősséggel tárgyalja meg a törvényhozás.

Még a részletes vita előtt Szabad György bejelentette, hogy a költségvetési bizottság alelnökének megüresedett helyét Becker Pál (MDF) tölti be a jövőben, míg a titkári teendőket Komor Sándor (MDF) látja majd el. Miután az ülés tárgysorozatot is elfogadták a képviselők, folytatódott a költségvetés már korábban megkezdett részletes vitája.

A költségvetési vitában felszólalók szinte mindegyike saját módosító indítványát-indítványait indokolta, vagy képviselőtársaiéról mondott véleményt. E javaslatok többnyire a költségvetés egy-egy részletéhez kapcsolódtak, benyújtóik egy része a kiadá-

sok csökkentését kívánta szolgálni, míg mások kevessebb bizonyos előirányzatokat. Szóba került a társadalombiztosítás, a mezőgazdaság támogatása, többben is beszéltek a költségvetési szervek vállalkozási lehetőségeiről, az oktatásügy, a környezetvédelem költségvetési vetületeiről, az üzemanyagok fogyasztási adójáról, s téma volt a könyvtárak helyzete, a művelődés, a kultúra, a parlamenti pártok támogatása, a honvédelem is.

Reflexszerű döntések

Hosszú idő után először szólalt fel a plénum előtt Tölgyessy Péter (SZDSZ), aki konkrét példákkal támasztotta alá azt a véleményét, hogy a kormány jelenlegi előterjesztése — a korábbiakhoz hasonlóan — az „osztogató-fosztogató állam” költségvetése. A kiadási oldalt elemezve megállapította, hogy sok helyütt reflexszerűen születnek a döntések, ugyanazok a lobbyk, érdekcsoportok, hatalmasságok tudták befolyásolni az előirányzatokat, mint eddig. S a bevételi oldalon is a már kiválóan bevált taktikák érvényesülése tükröződik.

Tölgyessy Péter a költségvetés egészét úgy ítélte meg, hogy az a sok kisebb-mellett hét fő csapást fog mérni a magyar családokra. Az első, hogy a lakberek körülbelül 70 százalékkal emelkednek majd, s legjobb esetben is 1500 forinttal nőnek az önállóan lakást építők kamatterhei. A második csapásként említette az alapvető élelmiszerárak legkevesebb 30 százalékos emelését, a harmadikként az energiaárak emelkedését (ez bizonyos esetekben elérheti a száz százalékot), a negyediként az üzemanyagár-emelést és a kötelező gépjármű-biztosítást. Az ötödik az adóátlak változatlanul hagyása, a hatodik — és talán legsúlyosabb csapás — a helyi adók bevezetése, végül a hetedik — közvetve — a munkanélküliség, hiszen a munkanélküli-segélyekre csak márciusig van fedezet. A képviselő annak a meggyőződésének adott hangot, hogy mindezek következményei kiszámíthatatlannak, s a Parlament nem bízhat csak abban: tél van, hideg van, s emiatt hamás nem, a fagy fogja összetartani az országot. Arra hívta fel képviselőtársai figyelmét, ilyen helyzetben rendkívül alaposan meg kell fontolni a kiadási oldal valamennyi tételét, azzal, hogy ahol lehet, minél nagyobb mértékben csökkentsék ezeket. A megtakarított pénzből pedig elsősorban az adóátlak kulcsait kellene számottevő mértékben csökkenteni, továbbá az önkormányzatokat támogatni. Összességében átmenetinek tekintette Tölgyessy Péter ezt a költségvetést, s e gondolatához csatlakozott Király

Zoltán (Független) képviselő is. (Hozzászólásának részletét a 2. oldalon közöljük.)

Felborzolt kedélyek

Kisebb vihart keltett a vita során Borz Miklós, kisgazdapárti képviselő felszólalása, mivel Magyarország fenyegettségére hivatkozva érvelt amellett, hogy ne faragjanak le a honvédelmi tárca költségvetéséből. Borz Miklós hazánkat például Izraelhez hasonlította, mondván: Magyarország is ellenséges államokkal van körülvéve.

A felszólalásra elsőként Orbán Viktor reflektált, s a Fidesz frakció nevében elfogadhatatlannak ítélte a kisgazdapárti képviselő politikai helyzetértékelését. Ezt követően Jeszenszky Géza külügyminiszter, majd a független kisgazdapárti frakciója nevében — a távollévő Torgyán József frakcióvezetőt helyettesítő — Oláh Sándor is elhatárolta magát Borz Miklós felszólalásától.

Ezután a hozzászólások visszatértek a normális kerékvágásba. A képviselők többsége kapcsolódott egy-egy előző véleményhez, új elemként csupán azt vetették fel, hogy a költségvetési terv meglehetősen mostohán bánik az aprófalvakkal, illetve a nemzeti és etnikai kisebbségekkel. Erről több nemzetiségi képviselő külön sajtótájékoztatón fejtette ki álláspontját.

Az elnöklő Dornbach Alajos délután 5 órakor a költségvetés részletes vitáját elnapolta, az pénteken folytatódik.

(Folytatás a 2. oldalon.)

— Ez így már egyáltalán nem volt olcsó, inkább a határértéket jelentette, amiért még talán érdemes volt újra utaztatni a dinárt.

— Maradjunk még déli szomszédainknál. Ünnepe ide, ünnep oda, még mindig tömött sorokban jönnek.

— A szerb karácsony csak január 7-én lesz, nálunk szilveszterkor, illetve azután tetőzik majd a forgalom.

— Úgy tudom, a bevásárló turisták egyre gyakrabban csak utazási csekket hoznak... Azt pedig csak hivatalosan lehet forinttra váltani.

— Azért éhen nem halunk, s különben is ez a csekk egyáltalán nem új dolog. A városban tanuló külföldi diákok is ilyen formában kapják dollárjaikat. Ők már régen kitalálták mindent. Nem muszáj azt forinttra váltani, elég, ha nyitnak egy devizaszámítást, s erről akár azonnal is felvehető a dollár, készpénzben. Nagyon csodálkoznak, ha a bevásárló turistáknak ez a lehetőség elkerülne a figyelmét. A nagyobb baj akkor lesz, ha azok az utazási csekkek is elfognak. Erre pedig van némi esély.

Kovács András

Pokollá vált paradicsom

Hol fog az unoka csemegézni?

Ismerősömmel, a városi tisztviselővel, ha összefutottam az utcán, s még egy kis diskurzusra is futotta az időnkől, sohasem a munkahelyi sikereivel dicsekedett. A kis fizetés, a hierarchiában való őrlődés, a beszabályozott játéktér ecsetelése egyikünk számára sem jelentett volna újdonságot. Ügymond, a nyolc óra letelt, felejtüsk el, valamiből csak meg kell élni. A tanya az más, ott mindig történik valami lényeges.

Először az, hogy megvette. A kissé lerobbant épülethez hozzá gondolva a munkáját, egy kis renoválást, képzeletében megjelent a paradicsom földi megfelelőjének képe, ahol nyugdíjas napjaiban majd kibabrálnak a hálátlan világgal. Addig meg a munka mellett megpróbál időt, energiát szakítani rá.

Nem számolta, mit költ rá. Egyszer megvette asztalt, másodszor az új kerítésnek valót, s fürdőszobát is kanyarított az egyik kamrahelyiségből. Mára a kellektárból a motoros permetező éppúgy nem hiányzik, mint a rotátor. A pincében úgy sorakoznak a hordók, mint a testvérek, nagyság szerint. Az elvadult szőlőlugas szakszerűen helyrehozva ontja a termést. A kétfajta őszibarackot kiegészítette érsi sorra: ha az unoka kijön, mindig találjon csemegézni való.

Szerencséje volt, jó szomszédal áldotta meg a sors, hétköznapi ráfigyelt az időlegesen elárvult tanyára. Még a mélyhűtőbe szánt csirkéknek is odaadta a napiadagot. Ha a családdal kimentek a birtokra, sohasem volt ideje, hogy leüljön a kerti rönkasztal mellé. Asni, permetezni, tyúkokat rendbe tenni, a termést leszedni — mindig elvitte az időt. A szabadságát is itt töltötte, késő este feküdt, kakaskukorékolásra kelt. Nem bánta, az ember sokat bír, ha van értelme. A befektetések korszaka lezárt, most már csak ki kell járnai és termelni. A szorgalom gyümölcse beért.

Legutóbbi találkozásunkkor lerítt róla, hogy valami rága a lelkét. Nem került tén az utcára, esetleg beteg van a családban, vagy válás? — keringtek bennem a gondolatok. Nem kellett rákérdeznem, mondta magát.

— Befuccsolt a tanya, rá se szeretek nézni. Eladnám, ha lenne, aki megveszi. Legalább azt visszakapnám, amit eddig ráköltöttem. Az egész számításom összeomlott.

— Ez hihetetlen, hisz az az alma, amit termeltél, gyö-

nyörű, a bor, amit én is kóstoltam, már szakképzett borászoknak is dicsőségére válna. A paradicsom nem válhat egyik napról a másikra pokollá.

— Ma még nem is az, de nem lehet más. Ötven-hatvan forintos benzinnel ki tud majd hetente kijárni. Ha ritkábban megyek, elvesz mindent a gaz, az alma belefészkel a kukac. Aztán meg ott a falusi önkormányzat, az államtól egyre kevesebb pénzt kap, kénytelen lesz valakit megsarcolni. Kire vethet ki helyi adót, arra a szerencsétlenre, aki ott él, s nem tudja leadni a disznóját, s nem veszik meg tőle a tejet? Arra is, de inkább ránk, a „kedvtelésből kiruccanókra”, hisz nekünk ott a fixfizetés, jobban bírjuk, nem hozzájuk megyünk szociális segélyért.

— Az érzelmi alapú félelmek mindannyiunkat szorongatnak, majd lehiggadsz, és belátod, még mindig érték az, amit létrehoztál.

— Kemény számításokat végeztem, s a befektetéseket nem is számoltam. A krumpli, az alma, a bor felesleggel eladtam, s így a termelésre fordított költségeket épp visszakaptam. A munkámra semmi sem jutott, mondjuk, hogy hobbi-ból csináltam. De a drágább benzinnel, az új adóval már biztos, hogy minuszba futok. Kell ez nekem? Jobb, ha az ember ül a fotelban, s néz a semmi-be, s az el nem költött forintokból megveszi magát, amire szüksége van. Ha futja rá. Hogy mi lesz a befejezett százszekkel, ki tudja? Még mindig jobb azt otthagyni, áron alul elköttyavetyni, mint tetézni a veszteséget. Így állok most, s még kedvem sincs kimenni ténézni, ezt-azt rendbe tenni.

Magamban kénytelen voltam elfogadni e hideg számításokat. Egy biztató szót nem tudtam kinyögni. Amint magába roskadtan elhaladt, önző módon csak az járt a fejemben, milyen jó, hogy annak idején nem vettem tanyát, hobbikertet. S ezek után nem is fogok.

Tóth Szeles István

Szombati magazinunk

TARTALMÁBÓL:

- régi idők Délmagyarországa = tallózás lapunk elfeledett, de ma is „időszerű” hírei, hirdetései között;
- szegedi kabaré = hazai szerzők szilveszteri előzetese. Tehát olvasóinknak ajánlott jelszavunk: tartsunk görbe tükröt múltunknak és jövőnknek!